

1894

LA TOMAZA

SETMANARI CATALÀ

10 cèntims lo número

Si algún curios me demana,
 porque ensenyo cama així,
 contestaré, porque á mi
 'm dona 'l gust y la gana.

Còpia fot. de A. Esplugas.

DE DIJOURS A DIJOURS

L héroe de la vuytada ha sigut, com cada any, aquell tremendo de Sevilla, aquell busca-donas de la llegenda, 'l verdader andalús retratat per l' immortal poeta. Y á cada temporada anyal, se 'ns presenta tant fresch y guapo com si may l' haguessin mort *en la puerta de su casa*, ni en lloch. Y tantas centes vegadas que l' han *assassinat artísticament!*.... Don Juan Tenorio, (qu' es lo noy gran, l' hereu de D. Joseph Zorrilla) per mes que s' hagi atentat algun cop á ferlo desapareixe de la vida teatral, 's conservarà bó y trempat mentres quedi un espanyol amant de las glorias patrias; que si bè 'l fill té mes fortuna que gloria, lo pare es una gloria nacional carregada de necessitat. Lo calaverón de *Don Juan* ab sas *conquistas* temerarias 's va fent duenyó incessantment de las generacions, que venhen en ell lo prototipo del espanyol que *á tot arreu deixa memoria de lo qu' es*. Ningú 'm negará ab rahóns que 'l Tenorio, ab tot y las malifetas de que l' acusa l' autor, 's fá seu á tots 'ls públichs perque es un sér genuinament ibèrich, son llenguatge es l' apropiat á nostre caràcter, y li perdoném tots 'ls seus pecats, en gracia á que 'l seu personatge es la representació de tota una época en que 'l tipo espanyol era acabat, complet, tot d' una pessa. Demunt d' aquet criteri format *in mente* per tots 'ls públichs de tots 'ls teatros d' Espanya descansa la popularitat del *burlador de Sevilla*. Consecuencia d' aixó es lo trionf del famós *Don Juan* sobre tots quants rivals li han disputat la *Doña Inés* de sa predilecció per part de totes las Empresas en las diadas dels Morts y de Tots Sants convertintla en la reyna dels escenaris per la forsa de la costum, qu' es lley. Es en vá que surtin de sas tombas tots 'ls héroes llegendaris de nostra rassa pera fer tornar á la seva al *héroe sevillano*, com també es inútil que 's vulga cambiar ó modificar lo génit del Tenorio, esmenant sa vida y presentantlo baix altra forma moral, puig 'l modo de ser del protagonista en lo transcurs de la obra de Zorrilla y 'l seu modo de no ser al final de la mateixa, precisament es lo que retrata mes be l' espanyolisme *pur sang* de aquella edat passada. ¿Es mes humá, mes real, 'l *Nuevo Tenorio*? Donchs, veyám si jamay tindrà las simpatias del *viejo*. Precisament, aixís que *Don Juan Tenorio* traspasa 'ls límits de la fantasia pera trepitjar los terrossos del positivisme, s' enfosqueix l' aureola que 'l rodejava á través del espay de nostra imaginació y 'l perdém de vista. Tot lo mes lo Tenorio de la faula podria haver viscut, ner son temperament, á lo Bartrina-Aiús: pero 'l *Don Juan* de la llegenda ha de acabar á lo Zorrilla, per temperament també. Ja está dit. Y prou *tenoriejar*.

* *

Al cul del sach se troban las engrunas. Aquest adagi aplicat al *Círcul Artístich* ha sigut la causa apre-

miant d' aqueixa exhibició de dibuixos espontáneament notables, travalls, fills los mes segurament de la improvisació que reflectan lo talent dels simpátichs sócis d' aquell il·lustrat Centre, quals productes del Art brollan ingeni per tot arreu, felicitantnos 'ls amants de las Bellas Arts de que 'l tal adagi hagi produhit tant bé de Deu. Tal vegada 'ls nostres artistas, en presencia del déficit ocasionat per los rumbosos balls de la Llotja y del Lírich, devian exclamar ab lo llápis entre 'ls dits: *Som al ball... y hem de ballar*. Y, efectivament, la dansa artística de sas produccions al voltant de la crissis pecuniaria del *Círcul* es tant digna d' aplauso que fins fá desitjar que la *ballin magre* sovint nostres dibuixants y aixís podriam saborejar ab mes frequència bellesas artísticas que la necessitat de *cumquibus* fa ser forsosament mes inspiradas. Fem vots perque l' idea del *Círcul Artístich* obtingui un éxit positiu que 's transformi en superabit, lo qual seria lògich atés l' ínfim preu de cada dibuix, que al mateix temps dona opció á una obra artística de mérit que la sort designi entre las várias que 's proposa rifar en obsequi dels que hagin adquirit dibuixos.

* *

Diumenge passat, lo ferrocarril *de fira* de Sarriá no va voler ser menos que 'l carril, de debó. ¿Oy que fa riure... de fástich, un xoch en aquell esperpento de vía férrea? No li faltava res mes á n' aquell tren-tartana que lo que li va succehir. Aquells dos vagons esbotats 'l varen ben *reventar*. Si després qu' es una nosa de molts anys ensá, un obstacle que no té rahó de seguir sentho, una especie de grá al nás de Barcelona, si á mes de tot aixó, donchs, fa desgracias, (que vergonya me 'n donaría de pendrehi mal) no sé quinas condicions pot reunir mes aquell carrilet pera ferse digne de desapareixe per sempre. Ja veurán, á pesar de tot, com aniria trontollant mes que may y anirán lluhint 'l sen garbo com sempre aquellas locomotoras de Belleaire.

* *

Diálech de la setmana:

—¿Quin Tenorio t' ha agradat mes aquest any, 'l del carrer del Hospital ó 'l del passeig de Gracia?

—A mitjas.

—Si no t' esplicas mes clar...

—Aviat estará explicat: com á Tenorio d' *agilitat*, 'l de Novetats; com á Tenorio *de forsa*, 'l de Romea.

—Tova, noy.

PEPET DEL CARRIL.

ÍNTIMA

¿No es cert, bella Mercé, que quan m' aymavas, eran tos somnis de color de rosa, y amor, plahers y ditxas sols somniavas?

¡També així eran los meus, ingrata hermosa!...

¿Per qué d' aquell grat somni despertavas si ab ell eras felís y venturosa?

¡Es tant trist lo somniar goig y venturas, per trobá al despertar dol y amarguras!

R. ALONSO.

HISTÓRICH (1)

I

UN senyor, qual nom ignoro
—encare, qu' es per demés
perque 'l nom... *ne fait la chose*,
com diu l' adagi francès—
va perdre, no fa molts días
una grossa cantitat
com es; catorze mil duros...
(aquets en paper d' Estat)
y á mes á mes la *miseria*
d' alguns feixos de bitllets...
joyas de preu, y altras *cosas*
que valian molts quartets.

Facilment poden comprendre
qu' al darsen compte 'l *senyor*,
va quedar-se fet de pedra
com un nou *Comendador*!

Y contan que groch y pàlit...
tremolós, cuasi alocat...
l lensava uns ays d' agonia
com un cunill escorxat!...

Y ategeixen qu' al referse,
plens 'ls ulls de llagrimons,
va correr la *Ceca y Meca*,
pregonant per tots cantóns,
«que si algú li retornava
tal bé de Deu de dinés...
li daria *dos mil pelas*»

y... las gracias ademés!

II

Velshiaquí que l' individuó,
que va trobar lo tesor...
era un pagés de la terra
y com á tal... de bon cor.

¡Prou van fern'hi de denteta
aquells *gromos* tan bonichs!
¡sols un d' ells, ja li estalviava
dotze mesos de fatichs!

¡Prou contemplava ab delicia
aquell dibuixat hermós
que per sempre mes, l' entrea
d' haver de *rosegar l' os!*

Mes bon punt va senti al nunci
y del pregó n' hagué esinent,
recordant que aquella *moma*,
no era seva legalment.

Va portarla á ca la vila
y al batlle la va entregar;
dihentli...—Teniu... ¡Jo us porto
la pérdua, qu' heu fet cridar!

¡Ab aquest pou de moneda
jo hi viuria malament!
¡ab lo que 'm dareu de trobas
ja 'n tinch prou y estich content!—

III

Lo *senyor*, (qual nom ignoro),

tant bon punt va recobrar
la maleta y 'ls mils duros
dihuen que 's posá á rumiar...

Es cert que promés havia
de trobas, vuyt mil ralets...
Mes... l' *anguila* .. era molt grossa.
¡No n' hi havia pas de fets!

Y tant feu la marmanera,
regatejant y estrenyent...
qu' en lloch dels quatre cents duros...
¡no va darne mes que cent!

Y 'l pobre pagés en premi
del seu procedir honrat,
va quedar-se ab un gran *mico*,
y escorregut y enganyat.

Y ara... aquest senyó 'm dispensi
per mes que no sé qui es!
Pró, si algun cop té la *pega*
de torná á perdre dinés,

ni 'ls pregoni, ni s' exalti,
ni vagi pe 'l mon plorant...
que 'ls quartos son massa dignes
y ab vçsté... ¡no hi tornarán!

¡Que «'l prometre no fa pobre»
es son *credo*, pe 'l que 's veu?...
Donchs miris... ¡hi ha un altre *credo!*
¡«Sant Mateu... qui troba es seu!»

M. RIUSEC.

(1) Succelit á Martorell.

QUARTETAS

M' ha explicat la Serafina
que hasta que no vulgui sé
lo seu marit, no sabré
si será ó no *sera-fina*.

Es un doctor afamat
lo doctor Matalassé:
—¡Oh, si; es un un home honrat
y afamat... de fam que té!

Lo día de la Mercé,
un pagés deya, mirant
un frontón.—¡Manoy qu' es gran,
qu' es gran aquest gallinè!

EMILIO SUÑE

UN DUPTÉ

Al Sant Pare venerable
é infalible, jo, humilment,
li suplico la contesta
á la pregunta següent:

—A vos que ré se os escapa,
ja que tot ho heu de saber,
¡voleu ferme 'l sant obsequi
de dirme, qui es mes dolent:
Lo carreter que blastema
acalorat contra Deu,
ó lo vil, farsant é hipócrita
que 'l venera falsament?

E. PI. FANI.

Es indispensable este
Resguardo para el cobro

TALONARIS

PERA

apuntes del sorteig de Nadal

Magnificament litografiats é impresos
á dugas tintas, ab l' alegoria
de la Fortuna

Los de 100 fullas, á 80 cénts.

” ” 50 ” á 50 ”

VENTAS AL PER MAJOR Y MENOR

LITOGRAFIA BARCELONESA

DE

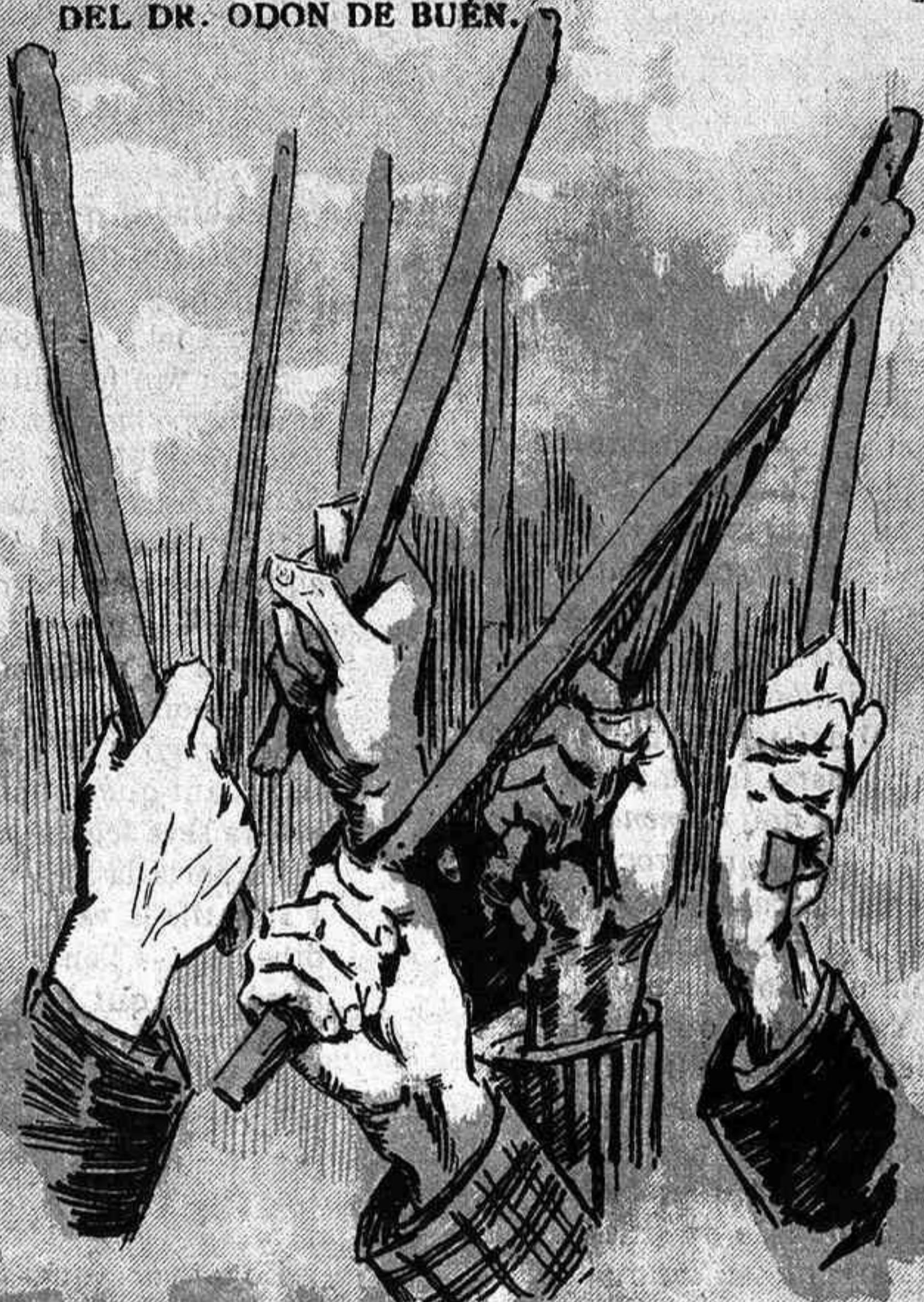
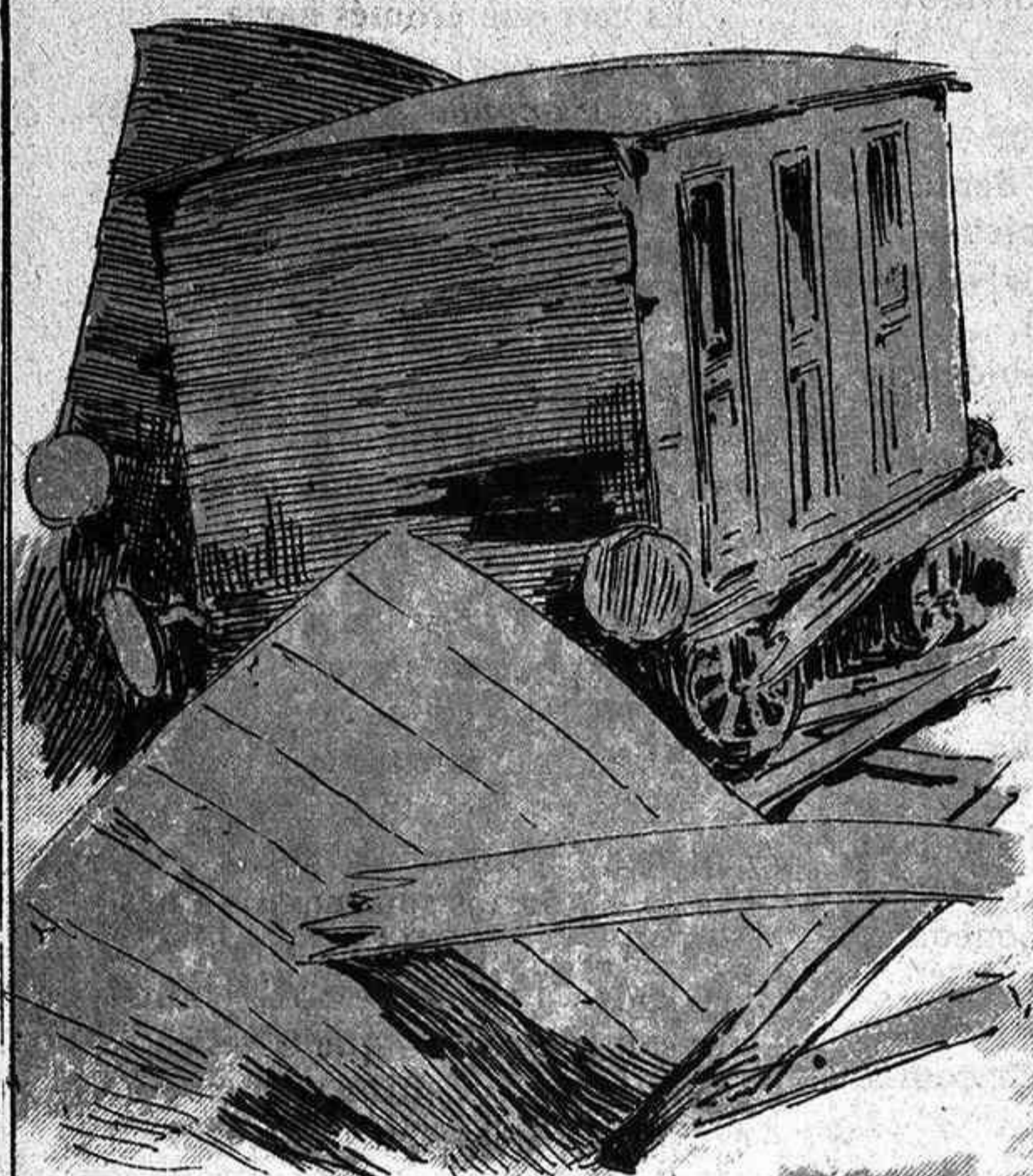
RAMON ESTANY

5, Carrer de Sant Ramón, 5,
BARCELONA

Als senyors correspon-sals de LA TOMASA, lli-
breTERS, kioskos y demás punts de venta, se 'ls
fará lo desquento acostumat.

NOTAS DE LA SETMANA

ARRIBADA A LA ESTACIÓ DE FRANSA
DEL DR. ODON DE BUÉN.

—Ab rahó pot dirse que progressém: hasta 'ls carrils de fira, com lo de Sarriá, ja saben fer desgracias.

Si veus unas mans qu' e npunyan ab forsa groixuts bastons, no preguntis qui 'ls maneja; son invictes polissonts.

Pera establir la igualtat en las plassas de toros, lo millor es celebrar las corridas, de nit, tot será sombra.

REGIRADORS DEL COMU

Quan creyan ab midas fortas
cobrá una contribució,
lo poble tancant las portes
ha fet reventá 'l canó.

Tornant á l' assumpto Verdaguer

OPORTUNAMENT y quan lo plet del virtuós sacerdot, honra de Catalunya, estava en lo seu período fosch, recordarán nostres estimats llegidors que LA TOMASA contribuí en la mida de las sevas forsas, á desfer la boyra que certs elements teixían entorn del eximi poeta, ab la *caritativa* intenció de que 'ls seus planys y 'ls seus crits de justícia, quedessin soterrats sota 'l dictat de "boig rematat" que, segons ells, li pertocava.

Nosaltres—y com nosaltres, molts companys de premsa,—visitarem al inspirat creador de *Sant Francesch* y sense coneixements frenològichs (es cert), mes sí ab la convicció del que toca las cosas com Sant Tomás y sobre tot ab lo desinterés y la sinceritat per davant, diguerem que Mossén Cinto, era mes *sabi* que 'ls seus desatentats y bojós calumniadors.

Després un tal Doctor Manaut, especialista en *renfermetats urinarias!*, surtint sense que ningú 'l cridés del *quarto fosch* ahont estudia las malalties de la seva corda, volguè (*desinteressadament per supuesto*) passejarse per las regions cerebrals y... va *passejarse* al públich de Catalunya, afirmant repetidament que Mossén Cinto estava *tocat*.

Y en efecte... 'Ls metjes de mes fama, en la especialitat alienista, doctors que com los Srs. Giné l'artegás y Rodríguez Mendez (per no citarlos á tots), son veraders monuments al costat del casi pipio i y *urinari* Doctor Manaut, afirman rahonadament, ab tots 'ls datos necessaris, y després d' estudiar com es degut al *subjecte*, que Mossén Jacinto está sá y en lo mes perfecte ús de sas facultats intellectuals, sentant al mateix temps, que 'l poeta y 'l home, 's compenetran y confonen de tal modo en modestia, caritat y elevació de miras, que 'l eximi Verdaguer es una verdadera *avis rara* en aquesta época de religió mercantil y egoista y entre aquesta invasió de clergues de *missa y olla* y de jesuitas avariciosos!...

La desautorisació mes rodona que pugui darse á la mentida, consisteix en dir la vritat y per mes qu' aixó sembli paradògich, aplicat al cas concret de Mossén Jacinto 'ns ha de dar uns resultats admirables. La vritat, la vritat pura está continguda en lo dictámen que firman las autoritats *médicas* de Barcelona. ¡Mossén Jacinto no es boig, ni may ho ha sigut! ¡Y que ho desfassi qui vulgui!...

¿Cóm quedan, donchs, 'ls malaventurats consellers que instaren al marqués de Comillas, á separarse de son almoynor, pintantli—pot ser ab colors exageradament vius—la seva *locura*?...

¿Cóm queda aquell bisbe que 'l tingué subjecte á la Gleba perque estava *delicat* y luego perque 'l desgraciat sacerdot, *sense intenció de desobehirlo*, va deixar son desterro momentáneament, li privá la missa, so pretext de desobediencia?...

¿Cóm queda lo canonje vigatá, ex-amich 'del cor,

del preclar poeta, que 'l tenia per boig y com á tal lo tractava rompent los vínculs d' una amistat tan antiga?...

¿Cóm queda l' escriptor advocat tan plé de *xátxara* catalanista per pescar babaus, qui á pretext de bojeria l' abandoná trencant á un temps 'ls llassos del parentiu y 'ls del agraument?..

¿Cóm quedan 'ls senyors catalanistas mansos benaventurats que han cregut com article de fé en la *insania* del poeta vigatá, y á pretext de la mateixa, han girat la esquena á la mes indiscutible gloria catalana?

¿Cóm quedan en fi 'ls periódichs y periodiquets que uns ab atachs embossats y altres ab lo silenci y *per no fer mes mal á un boig* han abandonat en sas angóixas' al autor de *Atlántida*?

Ja ho han vist tots ara. Mossén Jacinto no es boig, ni ho ha sigut may... Anavan errats y com reconeix l' error es propi d' homes sabis y honrats, majorment quan son homes de creencias, ó ministres de Deu, la rehabilitació de Mossén Jacinto, s' imposa, y 'l demanar perdó al ofés, s' imposa, mes encare, siga l' ofensor un bisbe, siga una mísera fulla de paper sostinguda ab *gratament* de butxacas!...

Y això, per major ilustració de tots (encare que 's tracti de marquesos ó bisbes) consti, per si no ho sabían, que 's troba contingut en qualsevulga "Doctrina Cristiana" d' aquestas que 's posan á las mans de la *canalla*, perque comensin á encaminarse pels viarany del bé, y de qual escassés tant se 'n planyia no fá molt temps en sa *Veu de Catalunya* (?) D. Narcís Verdaguer y Callís?

R.

ENGRUNAS

Un pobre una col robá
y 'l van tancá á la presó;
millóns va robar un lladre,
y ara está fet un senyó.

Aquest fet, lector, demostra,
qu' avuy per' sortir d' apuros,
en lloch de robarne eols,
val mes robarne mils duros.

Quant mes jo la he estimat,
mes ella á mi m' aburrit;
y per fi m' ha despedit,
y ab un altre s' ha casat.

Per lo tant, lector, atent:
si per una, bat ton cor,
may li diguis tot l' amor
que per ella, 'l teu cor sent.

La dona, en tots los seus jochs,
sempre juga á cartas vistas,
per 'xó may guanyarne pot
qui á jugá ab ella s' arrisca.

J. TOMÁS BISCAMPS.

Jugadas de Frontón

Si volen llegí una estona
veurán que aquí, á Barcelona,
igualment que 'n tot lo mon,
la gent, sol passar fracassos
que jo comparo en molts cassos
á *Jugadas de Frontón*.

Aquet ram de policia
que ab lo garrot á las mans
atropella als ciutadans
dant escándols cada día;
si no pensa més *com ça*
la ganancia no li arrendo,
perque d' un *saque* tremendo
l' enviarém á passeijá.

Aquell torero barbián,
que sent no més un trist bleada
demostra tenir sanch freda
quan á un toro está matant;
si fa massa 'l fanfarrón
al aná á clavar la espasa,
es facil que ab una *rasa*
lo toro 'l tregui del mon.

La noya qu' al seu promés
explota ab molt de candor
demanant per son amor
vestits, palcos y cafés;
ell, la veu massa aixerida
per ser la seva estimada,
y ab una bona *deixada*
tot seguit l' enjega á dida.

Si un bisbe vol abusar
de la seva autoritat,
aixafant la llibertat
de cátedra; per calcar
la reacció en tots los cors;
lo poble, ho veu al instant,
y de *bolea* jugant
deixa los seus intents morts.

Aquell jove presumit
que vol imitá als troneras
anant detrás las solteras
tant de día com de nit;
més d' un cop, alguna 'n troba
que sense pensarhi gayre
li venta un gran *revés-ayre*
deixantli la cara nova.

Espanya passa fatichs
perque á Cuba 'ls insurgents
carregats de mals intents
se 'ns declaran enemichs;
pró á nosaltres, ningú 'ns guanya
per defensar la bandera
y ab uns *rebots* de primera
donarém la gloria á Espanya.

L' autor que per fer dinés
tracta al públich d' animal
dantli per original
lo traduhit del francés;
quan aquell menos s' ho pensa
li enjega 'l públich, xiulets,
y ab una de *dos parets*
fora de la *cancha* 'l llensa.

No sé si m' hi fet pesat,
prò, crech haver demostrat
que mes de quatre vegadas,
sense tenir pretensions
de ser *pelotaris* bons,
sabém fer bonas jugadas.

FRANCESCH COMAS.

ESGRUNAS

Dos amichs conversavan entussiasmats sobre lo talent d' un pintor.

—M' recorda, digué l' un, que una vegada vaig veure un quadro seu que 'm feu plorar.

—¿Algun assumpto dramátich?

—Cá, home! una marina; pero en lo moment en que jo estava mes embabiecat mirantme 'l, 'm caygué demunt del cap, sent tal 'l dolor que 'm causá que 'm feu saltar las llágrimas.

Un usuré 's confessava de prestar al *nou per cent*.

Lo confessor indignat per tal audacia esclamá:

—Si l' interés passa del *sis* 's comet un pecat! ¿No sabeu que Deu desde 'l cel ho veu tot?

—Precisament —digué l' usuré—perque Deu ho veu tot deixo al *nou per cent*, perque 'l *nou* desde 'l cel li semblará un *sis*.

En un restaurant.

—Mosso, una botella de Jerez.

—Al moment.

—Que siga bó.

—Li recomano; encare no fa dos días que 'ns en arrivá una remesa del *extranger*.

F. VALLSMADELLA.

SONET

VOLIA fe' un sonet per LA TOMASA
(l' aixerit setmanari, no cap dona)
prempsantme lo *magi* ja feya estona,
y assumpto no trobava que 'm fes basa.

Ara si que comprench que soch un ase
ja que no trobo pasta mala ó bona
per surti ayrós del pas: mon cap no dona
materia de profit; ¡res *fa per casal*...

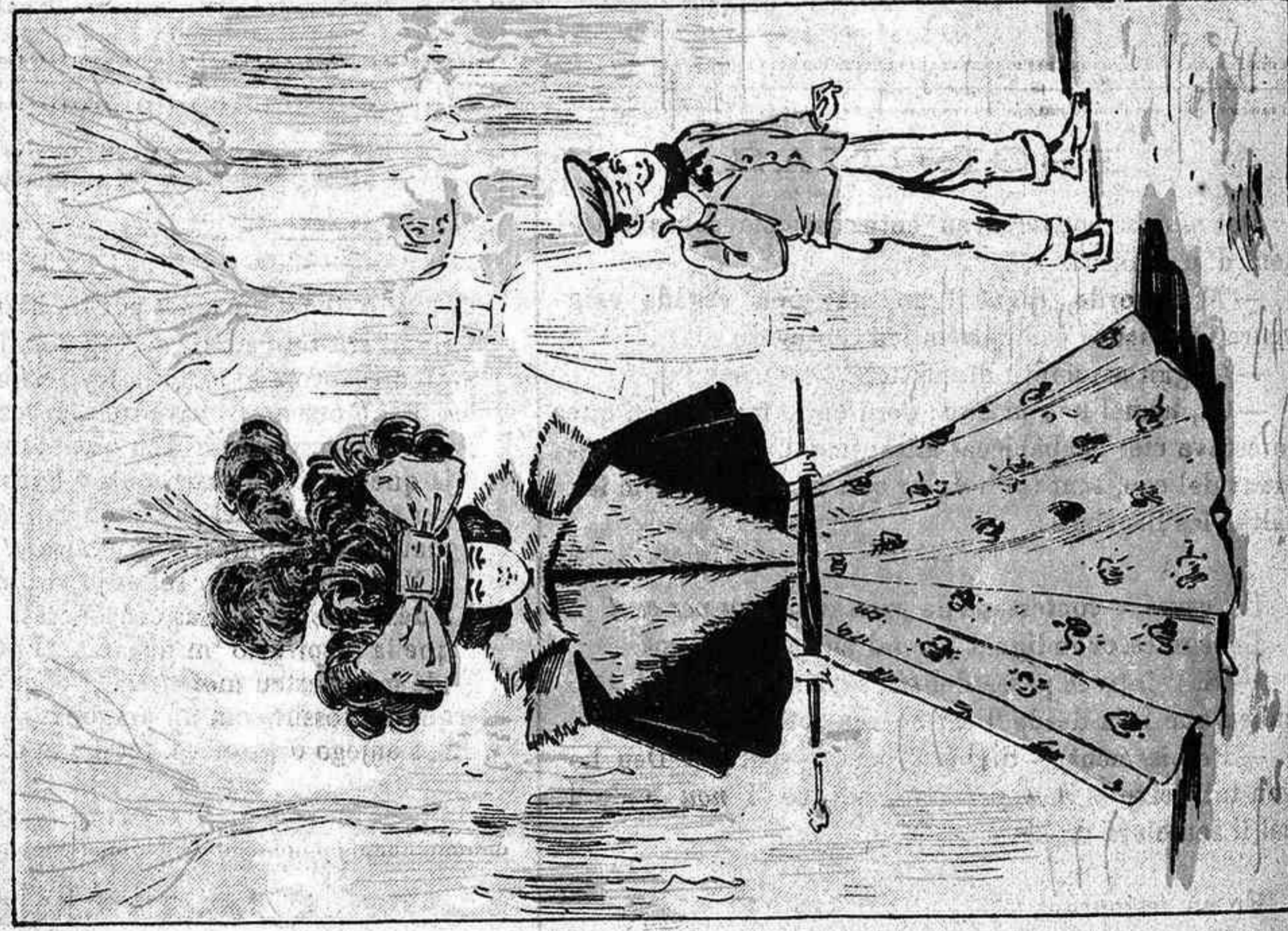
Y no obstant, un sonet jo vull escriure
á despit de las Musas cansoneras
que la inspiració 'm negan... ¡Trapasseras!
¡de mi os esteu mofant!... ¡Podeu ben riure!
que jo, tossut com un aragonés,
vos enjego un sonet... fet de no rés.

RAMONET R.

Cantar

Se varen obrir dos llagas
en mon cor, que raijan sanch,
l' una, al morirse 'ls meus pares,
l' altra, quan tú 'm vas deixar.

J. SUNAB.

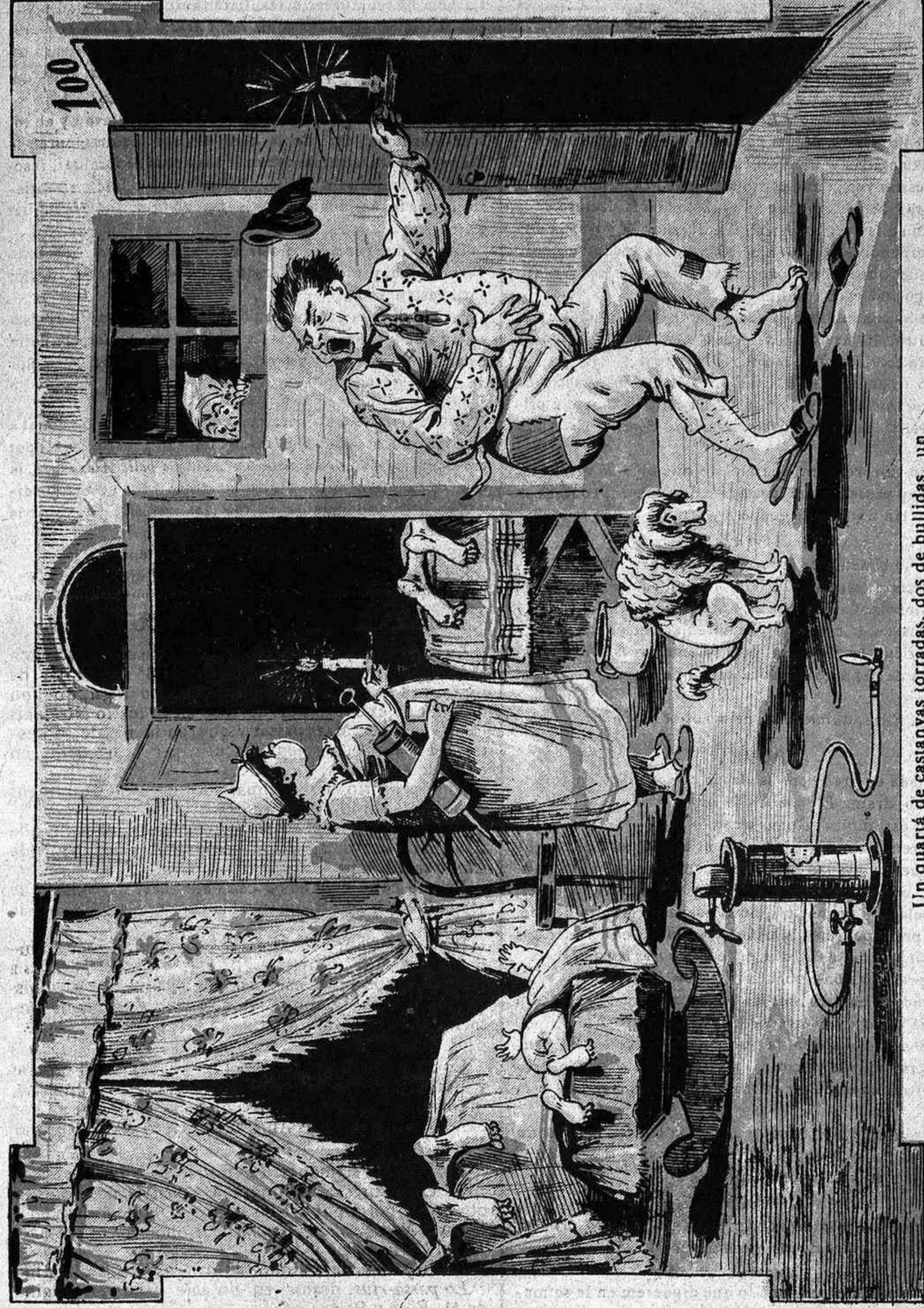

—Si jo fos gran... jàndia tet!
—Això sí qu' es un barret!

—Ja sab que tinch marit. Si vostié, sb ia seva in-
fluència poi encasillar-lo, encare serém amichs!

—Sí, Lolai! jo i hi prometo. L' encasillaré mal siga
ucario... en una casita de Consums!

Un quariá de castanyas torradas, dos de bullidas, un
cabas de moniatos, tres lliuras de moscatell, cinch de
bunyois, vuit de panallets, sis picotins de figas secas,
tres ampollas d' anís del Moro y una del Mico. Tot
aixó van engollirse per Tois-Santis las cinch personas
y 'l gos que construheixen la familia del senyó Maria-
no. ¡Aquí tenen las conseqüencias!

Teatros

NOVETATS

Com era de preveure, las representacions de la obra fantástica de Zorrilla y del drama llegendari de Bartrina y Arús, *Don Juan Tenorio* y *El nuevo Tenorio* respectivament, han sigut verdaders fións per la Empresa puig ha fet sobrias calderadas y un gran éxit per la companyia, lo que no es d' estranyar ja que compta ella, ab actriu tan notable com la Sra. Mena, que tan en la escena de la lectura de la carta com en las célebres décimas d' amor, se coloca á una altura imponderable y també per veurers secundat per lo Sr. Parreño que 'n lo protagonista, dona mostrás del seu brio y fogositat poch comuns.

També ha contribuít al favoritisme del públich envers aquet teatro, lo excelent decorat que s' hi exhibeix, obra del mestre escenógrafo Sr. Soler y Rovirosa.

Pera lo 14 próxim está fixat la *reprise* del espectacle *La redoma encantada*, pera lo qual s' ha contractat com á primera parella las conegudas batllarinas Stochetti y Fuentasanta.

Si ab lo sorprendent aparato de dita obra se varen fer plens l' any passat, ¿qué passarà en lo present contant ab aquet *duo* tan notable de guapesa y art?

TÍVOLI

Ahír ab lo benefici de la reputada tiple Sra. Montilla, estava anunciat l' estreno de *San Antonio de la Florida* del mestre Albeniz. La setmana entrant ne parlarém

Está próxima la centenaria representació de *La Dolores* y segóns noticias la Empresa pera solemnisar tan *fausto suceso* tracta de fer algo extraordinari, que creyém cridarà la atenció.

Apa, Sr. Elías, quina vinya ha resultat la *jembra de Catalunya*.

ROMEA

Descartada en gran part la *claque* que abundá en lo primer día, lo drama *El tunel* en la segona representació obtingué un éxit molt desconsolador.

Tinguerem la humorada de contar lo número de concurrents que hi assistiren y ab acomodadors, autoritats, premsa, mossos de caté, invitats y algun pagano, entre, platja, palcos y primer pis, no arrivavan á la xifra de 180.

La Empresa pot estar satisfeta y anunciar en los cartells *ruidós éxit*; pera si dira *Buen puñado son tres moscas*.

Las representacions donadas de *Don Juan Tenorio* y *El nuevo Tenorio*, han resultat las de la temporada. Ja era hora que sortís lo cartell halagador de *Quedan despachadas...*

A propòsit del *Tenorio*. Ja que la Empresa compta ab tantas primeras actrius y actors, ¿per qué no ha seguit la costum de altres anys, de fer alternarlos en los principals personatjes?

No creyém que las variants que en la Direcció del teatro se observan en lo present any, logrin donar al fi de la campanya gayres halagüenyos resultats.

CATALUNYA

Diariament ha continuat representantse *El cabo primero* y sens dupte á ell se deu la reanimació en aquet popular teatro.

Nos ratifiquém en un tot á lo que diguerem en la setmana passada. Aquells *Parejo* y *Melindres*, serán la nota dominant y ofegarán per molt temps las obras que se vagin estrenant.

La reproducció de *La Rebotica*, sigué sisejada al final. Ab honor á la vritat ho fou ab justicia.

Sr. Pinedo, un consell, y va d'amich. No tracti de reproduhir cap obra en que avants 'ns hagi fet admirar lo senyor

Cerbón. La comparació resultarà molt perillosa per vosté; procuri estrenar obras com, verbi-gracia *El cabo primero*, *Luis el tumbon*, *Húsar* etc., etc., d' aquest modo se farà un nom qu' encar que sigui de *clown*, resultarà nom al fi.

CIRCO EQUESTRE BARCELONÉS

A pesar de la modicitat dels preus que imperavan y ab tot l' extraordinari éxit de la companyia y resultat lograt, la Empresa ha determinat rebaixar los preus de localitat, resolució que creyém inútil dir que ha sigut rebuda ab satisfacció per la assidua concurrencia ab que compta aquet teatro.

També las passadas festas se doná *tribut* al *Don Juan Tenorio* qual protagonista confiat al discret actor Sr. Guillot sortí bastant rodó.

Pera lo dimars próxim se prepara l' estreno de la revista en un acte y cinch quadros, titulada: *A gran velocidad* lletra dels Srs. Roig y Saltiveri y música del Sr. Durán, director de *La Trompeta*.

EDEN-CONCERT

Lo Sr. Galofre en la renovació de la *troupe* 'ns ha donat á coneixe una verdadera maravella en son género. De tal pot considerarse al jove artista parisién *Le petit Alexandre*, ja célebre couplista, que se distingeix tant per sa extraordinaria veu, molt notable en tots los registres, com per la imponderable intuició artística que posseheix.

Es una atracció que creyém cridarà la atenció.

UN CÒMICH RETIRAT

Bibliografia

Lo reputat poeta y eminent jurisconsult figuerench D. Joseph Amat Capmany, ha tingut l' amabilitat de remetrens son últim drama *Llas que no lliga*, que fou estrenat ab extraordinari aplauso en lo teatro Novedats la nit del 11 de Mars passat y que en la nit de son estreno fou tan sumament discutit, per la tassis qu' en ell se desarrolla.

Al imprimirlo lo Sr. Amat ha tingut lo pensament de adicionarhi lo *Decret reforma del matrimoni*, capítul IV y l' *Estracte breu de una sentencia*, de resultas de las quals apoya dit eximi escriptor l' argument de *Llas que no lliga*.

Es una bona bofetada á certs advocats de *double* que sostenían ser imaginari y absurdo 'l desarrollo de la obra.

Dit drama, que está esmeradament imprés en la impremta del Sr. Torres de Girona, 's ven al preu de 2 pessetas en las principals llibrerías, en nostra Administració, 5, Sant Ramón, 5, y en casa tots los correspondents de LA TOMASA.

*

**

Lo conegut autor dramátich D. Francisco Figueras Ribot, també 'ns ha remés *¡Ditxòs ball de Máscaras!*, juguet en un acte y en prosa que sigué estrenat ab bon éxit en la nit del 2 d' Abril últim en lo teatro Rómia.

**

L' acreditat setmanari *Lo teatro popular* que 's publica en Manresa, ha tingut á bè enviarnos totas las obras que porta publicadas en son notable folletí.

Son: *Nena, dona y mártir*, monólech original de Angel Carbonell.

En Nofre Llonxa, monólech original de Lluís Millá,

Lo passa-rius, drama en un acte y en vers original de M. Fius y Palá,

L' última calaverada, monólech en vers original de Juanito Catalá, y

La senyora... d' un altre, monólech en vers original de Angel Carbonell.

Doném sos á respectius autors las mes expresivas gracias per sa galantería.

LA TOMASA

FRUYT DE TOT L' ANY

Bolets, pinyas y castanyas,
son tres menjar's com se veu,
que tot l' any se reparteixen
sense ferne pagar res

A UNA DEL MEU VEHINAT

LEMA: GLÀ Y CATALÀ

(Poesia ahont no hi forma la vocal O)

AB irascible fatlera
fá temps que vaig al darrera
de cantarte la vritat
y per tant, ahí, á la sira
adquiri una bella lira,
ávid d' estar inspirat.

Si be ets alta y un xich guapa,
ets la figura, del mapa,
mes bruta, que regna en ell;
en tú la vagancia abunda
y mereixes cada tunda
que 't fes cambiar la pell.

Pretens treballar y 't cansas,
vius de vanas esperansas
pel xich de planta que tens;
fer barrila, menjar, beure,
presumir y vingà jeure
vet' aquí 'ls teus pensaments.

Sempre estás tirant bravatas
de que fas cuxins, sarátas,
figuretats de paper,
ganxet, estrelles, paneras
y per cap de las maneras
ni un punt d' agulla sabs fer.

Feta un farsell, mal-carada,
sense gust, despenzinada
per dintre ta casa vas,
mes si hi ha un galan que 't mira
t' encegas y rábias d' ira
pensant la fatxa que fas.

Ab cinisme, mes clar, ¡barra!
(ja que á tú res t' encaparra)
te cambias de vestit
y surts, penjante las grenyas,
á veurer 'l que 't fa senyas
si l' enganxas per marit.

En fi; si 'l treball retxassas
y vás darrera 'ls calsassas,
creu que anirás á parar,
á jutjar per' quets indicis
á un perdut centre dels vicis
del qu' ara ni vull parlar.

SANCH DE CARGOL.

ACUDIT

—¡Marcelino! ¡Angelina!—cridava 'l pare d' aquets
nens tot enfadat.

—¿Qué mana?—diu en Marcelino.

—¿Que 'm crida papá?—respón la nena.

—Sí, veniame aquí, grandíssims estafalaris. ¿Quin
es de vosaltres que s' ha menjat un panallet dels de
sobre la taula?

—Jo no papá...

—Y jo tampoch.

—¿Donchs qui ha sigut?

—Nosaltres—respón 'l nen—pero no de la manera
que diu vosté.

—Pues... expliqueuse.

—Molt senzill, jo n' hi agafat un, si, pero 'ns 'l
havèm partit com á bons germans.

R. MUNTANÈ.

Campanadas

L' estúpit, imbécil é ignorant *Niño gótico*, ab tota la seva
pedanteria, nos havia fet fins ara l' efecte d' un tarambana
vingut á n' aquet mon d' extravagancias, pera fer riure ab
las sevas ximpleries á n' als que 'n tinguessin ganas, se-
cundat per un grotesch plagiari que no té altra pesadilla
que la de somniar cada nit que un apreciable actor, anome-
nat Molas, se suicida, y per un *valent* de quarto 'l rengle,
que cedeix las sevas galdas, pera que en ellas hi aplaudei-
xin, com succehi no fá gayre en lo Saló de descans del
Teatro Romea, que per ell sigué Saló de fadiga; pero per fi
nos hem convensut de que 'l tal *Niño gótico*, si bé es un
cap de suro, te més mala intenció qu' una mare de didas
de la màniga ampla.

L' asquerós *Niño gótico*, ab manifesta mala fé, clava als
lectors d' una porqueria que dirigeix y que deuria titular
Aura bruta, garsas per perdius, ab una barra indescriptible,
y 's declara *puritá*, quan, á dir vritat, necessitaria una bu-
gada de quinze días pera netejarse la conciencia, mes bruta
que la llibreta d' un carboner.

Demana lo literat de secar y advocat sense plets, en las
columnas del seu paperot, que sempre qu' un altre periód-
ich reproduheixi algún treball de l' *Aura bruta* fassi constar
la seva procedencia, quan tothom sab de sobras que un
dels redactors mes caracterisats del citat paperot,—encare
que no tinga caràcter ni vergonya sisquera,—te la invetera-
da costum de timar obras y donarlas com á cosa seva, y
quan tots los que possehixen los nostres almanachs, podrán
veure que en un d' ells hi figura un article firmat per un tal
Serrallonga, que 'l *paperot* en qüestió, va publicar fa dos
setmanas.

Igualment dona 'l *Niño gótico* probas evidents de la seva
extraordinaria *mandíbula*, quan al veures agafat per haver
censurat als arregladors d' obras dramáticas, sent ell sinó
un arreglador, un *desarreglador* de varias obras, las emprén
contra un dels nostres redactors, que, modestia apart, en-
care que no dongui sopars després dels *estrenos*, pot donar-
li lliçons de delicadesa y de moltras cosas.

Y per fi, lo literat incipient que 'ns ocupa, demostra una
poca-vergonya inconmensurable, volguent treure de mal any
lo ventre del nostre revister de teatros, puig aquet, encare
que no disfruti de gangas, que no desitja, posseheix algun
cèntim pera convidarlo á ca 'l Afaria Pobres y atiparlo de
monjetas, que vingan á distreurel de la monotonía de l' au-
fals, qu' es l' aliment cotidiá del *Niño gótico*.

Pera fer punt final hem de consignar no mes, que no
guardém cap malicia al director de l' *Aura bruta*, puig á
pesar de sas perversas intencions, no pot inspirarnos mes
que llástima lo *pallasso* de las lletras catalanas, que en lo seu
paperot mateix publica lo seu *cap-gros* y ressenya un *lunch*
cursi donat á casa seva, cayent en lo ridícul mes espantós.

Mes, si ab tor, lo desgraciat *Niño gótico*, torna á atacarnos
ab las malas armas de que fá us, sapiga, per si no 'ns pre-
niam la molestia d' ocuparnos mes d' un pigmeo com ell,
que desde aquest instant tenim lo gust d' enjugarlo... allá
ahont mes li coavingui.

¡Alante, Quico!

Nostre distingit colaborador D. Joseph Asmarats, ha tingut la desgracia de veure baixar á la tomba á son estimat pare.

Acompanyém al nostre company y demés familia del finat en lo dolor que 'ls ha produhit tan irreparable pèrdua.

*

Los aplaudits germáns Fontova, donarán lo dissapte pròxim, o del corrent, un concert en lo Teatro Principal, lo qual dedican al Excm. Ajuntament d' aquesta ciutat.

Tractantse de tan distingits artistas y sent com es escullidíssim lo programa, augurém un plé á vessar.

*

Los insurrectes, continuant las sevas fetxorias, han tirat una bomba de dinamita contra un tren que 's dirigia á Santa Clara.

Una idea. Que no podria probarse d' apaciguar als filibusteros, empleantlos pera escabelxar estudiants?

¡Qu' en farian d' hassanyas ab un garrot á la mà!

¡Casí ho farian tan bé com los de la secretal!

*

Llegim en una correspondencia de París, qu' han declarat ultimament en la causa del Marqués de Nayve una colla de capellans y frares, tan faltats de memoria, que las sevas declaracions d' ara s' han contradit completament ab las que havian fet en lo sumari, qu' eran contrarias al Marqués.

La mateixa correspondencia consigna que fá poch que 'l Marqués de Nayve, havia regalat 50,000 franchs á una iglesia.

¡¡50,000 franchs!!

Ab aquesta suma per endevant ja 'ls en podeu fer menjar de quas de pansa á n' aquets religiosos, que no es fácil que 'ls torni la memoria.

*

Entre 'ls edificis de Roma qu' han suferit danys á causa dels terremotos que s' han fet sentir en aquella ciutat, s' hi compta 'l Vaticá.

¡Hasta 'l Vaticá! ¡Verge Santíssima!

¡Y aixó que debia estar benehit!

Si no arriba á estarho, no 'n queda ni una paret.

*

Preguém á tots los nostres colaboradors que no veieren publicats en LA TOMASA los travalls que 'ls hi foren acceptats pera figurar en lo número dedicat als Morts, que 'ns dispensin, puig sigué tan gran la quantitat d' original que reberem, que, á pesar dels nostres bons desitjos, no fou possible encabirlo tot en lo nostre setmanari.

Quan confeccioném algun número extraordinari, donarém cebuda al citat original sobrant.

*

Y ja que del número dels Morts hem parlat, devém consignar á petició del distingit colaborador D. Bernabé Llorens, que dels dos epitafis que per ell firmats aparesqueren en dit número, sols es seu lo segón, sent lo primer de don Joseph Ferré y Roig, quina firma va omitirse involuntariament.

¡A cadascú lo que sigui seu.

SECCIO TELEGRAFICA

Bàbia, A tres quarts de quinze. — *Veni, vidi, vici.* Estrenat tonel. Opinións unánimes. Éxit indiscutible. M' han tirat un tortell; servirá per fer pá y trago.

Quico.

Madrid, (sense hora). — Repercutit fins aquí éxit de la bola; Echegaray desmayat; projecta congraciarse Niño gótico ab regalo bicicleta sense rodas, ja que ni ell ni l' obra hi van.

MANXETA.

Mataró. — Ajuntament enterat del assumpto del día vol nombrar cap gros honorari, autor de trentacinch minuts de comedia.

Cap-gros 1.er A. FEMER COTXINO.

Jauja, 3. matinalada. — Arbres que fan barrets morts. Rius, ví dols, aixuts, casas pá de pessich, enrunadas. En cambi surt nova casta autors que regalan sopars. Gran acullida.

XAVIER TTELLA.

PER TELÉFONO

Redacció Falsiot, carrer de la Barra, n.º 100. — Ja s'ha acabat 'l tech. ¡Gracias á Deu! Molt entusiassme. Soch un geni; un Tasso, un Victor Hugo, un Homero, un Calderón etc., etc., y la proba es que demá mateix ordeno y mando que surti la meva fila en las columnas del papelito que 'm costa un pou de moneda... Mes qué hi fa, pera qui 's comensa... Talent ray! Barra es lo que 's necessita.

NIÑO GÓTICO.

—LITOGRAFIA BARCELONESA—

de Ramón Estany

5, Sant Ramon, 5 — BARCELONA

Litografía Barcelonesa

RAMÓN ESTANY

5. S^a Ramon. 5

Barcelona

ESPECIALIDAD en CROMOS y RECORTES de todas clases para ANUNCIOS INDUSTRIALES.

PROGRAMAS, MENUS, etc etc

PRECIOS SIN COMPETENCIA

